

Súd: Okresný súd Pezinok
Spisová značka: 5P/76/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2623210363
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Štiglicová
ECLI: ECLI:SK:OSPK:2023:2623210363.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Pezinok v konaní pred sudkyňou JUDr. Michaelou Štiglicovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., narodená XX.XX.XXXX, t. č. v starostlivosti C. D. E., zastúpená v konaní kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, odbor sociálnych vecí a rodiny, Moyzesova 2, Pezinok dieťa rodičov: matka F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. I. J. - C., a otec K. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny, Vazovova 7/A, Bratislava, na uloženie výchovného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd ukladá maloletej A. B., narodenej XX.XX.XXXX výchovné opatrenie, podľa ktorého sa maloletá dočasne odníma z osobnej starostlivosti matky a nariaďuje jej pobyt v C. D. E., XXX XX Trstín na obdobie 6 mesiacov.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 01.08.2023 bol Mestskému súdu Bratislava II doručený návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (návrh postúpený Okresnému súdu Pezinok dňom 15.08.2023), ktorým navrhovateľ žiadal nariadenie neodkladného opatrenia, v rámci ktorého by bola maloletá umiestnená do starostlivosti právnickej osoby – Reedukačné centrum Trstín, 919 09 Trstín a zároveň sa navrhovateľ domáhal vo veci samej uloženia výchovného opatrenia maloletej, a to pobytovou formou v reedukačnom centre Trstín na dobu 6 mesiacov, na zabezpečenie odbornej pomoci maloletej alebo zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletej. Navrhovateľ v návrhu uviedol, že maloletá je t.č. v starostlivosti Centra pre deti a rodiny Pezinok, a to na základe rozhodnutia Okresného súdu Skalica, 1P/68/2010-45 zo dňa 24.06.2010. Maloletá je dlhodobo v starostlivosti psychiatra, od januára 2023 sa u nej začali prejavovať výrazné výchovné problémy v správaní, sprevádzané agresívnymi seba deštruktívnymi prejavmi. Dňa 19.01.2023 CDR privolalo rýchlu zdravotnú pomoc z dôvodu, že vyvolala zdraviu ohrozujúcu situáciu voči sebe samej aj ostatným členom skupiny. V správaní maloletej sa po incidente opakovane vyskytlo seba poškodzovanie, vyhľadávala ostré predmety, alebo sa sama škriabala. Ďalšie konfliktné situácie nastali v dňoch 10.03.2023, 17.03.2023, kde na základe skutočností bola v termíne 27.03.2023 do 12.04.2023 hospitalizovaná v Nemocnici v Nitre na psychiatrickom oddelení. Na základe týchto skutočností CDR dňa 06.06.2023 zaslalo žiadosť o umiestnenie maloletej do Reedukačného centra Trstín, ktoré dňa 15.08.2023 potvrdilo prijatie maloletej od 28.08.2023. Dňa 27.07.2023 sa uskutočnil telefonický hovor s CDR Pezinok, z ktorého záverov vyplynulo, že maloletá nemá problém hanlivo sa vyjadrovať na adresu vychovávateľov aj detí, je s ňou ťažká spolupráca, šikanuje a ohrozuje ostatné deti v zariadení, manipuluje s vychovávateľmi, aj s deťmi. Na základe uvedeného má navrhovateľ za to, že je potrebné zabezpečiť pre maloletú vhodné zariadenie, v ktorom dôjde ku korekcii jej negatívneho správania. Potrebné je akútne riešiť maloletú z dôvodu, že vyvstáva otázka naliehavosti poskytnutia pomoci pri riešení výchovných problémov maloletej, aby nedošlo k prehĺbeniu negatívneho vplyvu na

maloletú a jej okolie. Nakoľko je dôležitá orientácia na budúcnosť a budovanie rebríčka hodnôt, výchovné opatrenie u maloletej sa javí ako vhodná forma práce. Reedukačné centrum Trstín v správe zo dňa 15.06.2023 uvádza, že súhlasia s tým, aby bola maloletá prijatá od 28.08.2023 a v školskom roku bude žiačkou 08. ročníka Špeciálnej základnej školy zriadenej v Reedukačnom centre Trstín.

2. Rozsudkom Okresného súdu Skalica, sp. zn. 1P/68/2010 zo dňa 25.05.2010 súd nariadil nad maloletou ústavnú starostlivosť a na výkon tejto starostlivosti maloletú umiestnil do zariadenia Detský domov Pohoda, Stavbárska č. 6, Bratislava, do CDR Pezinok bola prijatá 07.09.2010.

3. Z obsahu spisu vyplýva, že u maloletej sú od januára 2023 prítomné výrazné výchovné problémy v správaní, sprevádzané agresívnymi a seba deštruktívnymi prejavmi, pričom svojim správaním ohrozuje seba aj okolie.

4. CDR Pezinok vo svojej žiadosti o umiestnenie maloletej do Reedukačného centra Trstín uvádza, že dňa 19.01.2023 bolo potrebné maloletej privolať rýchlu zdravotnú pomoc, nakoľko maloletá ani po dohovaraní vychovávateľiek nemala záujem prispôbiť sa bežným pravidlám na skupine a vyvolala zdraviu ohrozujúcu situáciu voči sebe samej aj ostatným členom skupiny. Bola v afektívnom rozklade, začala kričať, že nebude poslúchať a bude vyvádzať. Nepomáhal zmierlivý prístup, službukonajúca vychovávateľka, jej podala Tisercin, ale A. začala kričať ešte viac. Neskôr sa prišla ukázať, že sa poškrabala tupým nožom na ruke. Pri pokuse nadviazať s ňou rozhovor, opäť chytila nôž., začala si škriabať druhú ruku, triasla sa a kričala. Jednému z detí sa vyhrážala zabitím. Upokojila sa až po príchode pracovníkov RZP. V správaní maloletej boli po incidente opakovane zaznamenané tendencie k seba poškodzujúcemu správaniu, naďalej vyhľadávala na skupine ostré predmety, ako napríklad nože, kuchynské strúhadlo, nožnice, kamene a v prípade, že nevedela nič podobné nájsť, trela si ruky o steny, alebo sa škriabala nechtami. Taktiež bola u nej pozorovaná potreba vyvolávať konfliktné situácie, pričom svoje správanie zdôvodňovala tým, že rada vyvádza. Dňa 10.03.2023 počas spoločnej vychádzky s vychovávateľkou a ostatnými deťmi uviedla, že potrebuje vykonať veľkú potrebu. Všetci sa spoločne urýchlene vracali späť na samostatnú skupinu, pričom maloletá pár krokov od domu zastala, odmietla sa pohnúť z miesta, kričala, že ďalej nejde a vykonala veľkú potrebu oblečená postojáčky na ulici. Dňa 17.03.2023 sa pokúsila o útek zo skupiny. Najskôr chcela utiecť cez zadné dvere, čomu sa podarilo silou zabrániť. Následne sa pokúsila utiecť hlavným vchodom, kde ju zastavil jeden z chlapcov, ktorý sa práve vracal zo školy. Neskôr maloletá využila situáciu a v nestráženom momente utiekla oknom iba v ponožkách. Službukonajúca vychovávateľka privolała políciu, ktorá ju našla približne po 40-tich minútach po nahlásení. Z dôvodu narastajúcich problémov u maloletej a na základe odporúčania pedopsychiatričky, ktorú maloletá dlhodobo navštevuje, jej bola zabezpečená hospitalizácia v Nemocnici v Nitre na psychiatrickom oddelení v termíne od 27.03.2023 do 12.04.2023, pričom v prepúšťacej správe je uvedená, že maloletá sa na oddelení postupne zadaptovala, spolupracovala, bola režimovaná a rešpektovala personál, preto bola ošetrovateľská starostlivosť ukončená a bola jej zmenená medikamentózna liečba. Po príchode na skupinu bola spočiatku maloletá naladená dobre, avšak neskôr, keď si mala vybaľiť svoje veci, začala prezentovať, že nebude na skupine nič robiť a odmietala akúkoľvek aktivitu. Dňa 18.04.2023 v škole ukradla spolužiačke nožnice a prezentovala, že sa poreže, prítomný pedagogický personál sa ju snažil upokojiť, pričom maloletá sa vyjadrovala, že sa nechce rozprávať a že bude zlá. V škole sa podarilo zabrániť, aby si ublížila. Pedopsychiatrička maloletej jej v rámci kontroly zmenila nastavenie medikamentózneho liečby na dávkovanie, ktoré užívala pred hospitalizáciou v Nitre. Počas vyšetrenia sa maloletá vyjadriala, že často máva v hlave zlé myšlienky a počuje hlasy, ktoré jej hovoria, aby sa porezala. Maloletá si svojim rizikovým správaním často vyžaduje pozornosť vychovávateľiek a ostatných detí na skupine, opakovane u nej dochádza k seba poškodzovaniu, vyhľadáva ostré predmety, ktorými by sa chcela rezať. V prípade, že jej dokážu vychovávateľky v jej konaní zabrániť, pri zvýšenej tenzii si začne povrchové rany na rukách a nohách rozryvať nechtami, prípadne začne škriabať nechtami o dverka na skrini, alebo si o ňu nechty ohýba. U maloletej opakovane dochádza k zanedbávaniu starostlivosti o svoj zovňajšok, má neustále problémy s dodržiavaním hygienických návykov, je potrebná intenzívna kontrola zo strany vychovávateľa. Na samostatnej skupine je s ňou ďalších 8 detí a je veľmi náročné zabezpečovať nad ňou dohľad, aby neublížila sebe ani ostatným. Má problém s dodržiavaním pravidiel na skupine, často je v odpore, nie je ochotná ísť na prechádzku, ani sa zúčastniť výletu ako ostatné deti. Máva problémy vykonávať základné hygienické úkony, hlavne v období, keď má menštruáciu. Prezentuje to tým, že sa cíti škaredá a najradšej je špinavá, lebo takto si to podľa jej slov zaslúži. S maloletou intenzívne pracuje psychológica centra, nakoľko je u nej dlhodobo pozorovaný výrazný nepokoj,

impulzivita v správaní, nízka frustračná tolerancia, emočná labilita, slabá inhibičná kontrola a celkovo sebaovládanie a sebadisciplína. V kolektíve sa prejavuje jej neschopnosť prispôbiť sa, má nedostatok sociálnych zručností, vyčleňuje sa, má ťažkosti nájsť a udržať si kamarátov a zapadnúť do kolektívu. Voči druhým deťom sa vyjadruje aj správa agresívne. Heteroagresívne správanie aj slovné vyjadrenia a vyhrážanie sa druhej osobe boli taktiež opakovane zaznamenané. Prvý pokus o ublíženie inému dieťaťu (utopiť ho) sa stal koncom augusta 2022, pričom maloletá neprejavila ohľadom svojho správania žiadnu ľútosť ani s odstupom času a uvádzala, že by to spravila znovu. Vo vzťahu k dospelým často prejavuje vzdor, nerešpektuje authority či pravidlá. Je u nej vnímané nízke sebavedomie a sama sa identifikuje ako problémové dieťa. Taktiež je u nej pozorovaná oslabená schopnosť začať a zotrvať v činnostiach. Často nie je v jej schopnostiach dodržať plán a zanedbáva rutinné aktivity. V rámci psychologických intervencií pracuje so psychologičkou v oblasti rozvoja soft skills a teda práci na tom, aby lepšie porozumela sebe samej, aby vo vyššej miere využívala schopnosti svojho tela, srdca a mysle a zároveň bola vo funkčnejšej interakcii s okolím. Jej ochota aktívne sa zapájať do tohto procesu záleží od jej aktuálneho psychického rozpoloženia. Niekedy je počas intervencií nepokojná, kričí, škriabe sa a má ťažkosti zregulovať sa aj napriek rôznym ponúkaným stratégiám na zvládnutie záťaže. Inokedy je aktívna, spolupracujúca a motivovaná. Pri práci s maloletou najčastejšie psychologička využíva rozhovory, relaxácie a imaginácie. Napriek všetkým odporúčaniam a snahám nedochádza u maloletej k zlepšeniu správania a naďalej u nej pretrvávajú výchovné problémy, ktoré sa stupňujú v negatívnom zmysle.

5. Súd uznesením zo dňa 17.08.2023, sp. zn. 5P/76/2023-38, rozhodol o nariadení neodkladného opatrenia, v rámci ktorého bola maloletá dočasne umiestnená do starostlivosti Reedukačného centra Trstín.

6. Maloletá bola v uvedenom centre umiestnená dňa 28.08.2023.

7. Dňa 26.10.2023 bola súdu doručená správa Reedukačného centra Trstín so záverom, že A. potrebuje mať pevne stanovené pravidlá, ktoré bude dodržiavať. Je potrebné ju neustále usmerňovať a kontrolovať pri všetkých činnostiach, hlavne pri dodržiavaní základných hygienických návykov, ktoré nemá osvojené. Taktiež je potrebné sa zameriavať na zvládanie záťažových situácií, je veľmi ľahko ovplyvniteľná okolím. Centrum vyjadrilo súhlas s uložením výchovného opatrenia na obdobie šesť mesiacov, ktoré sa naďalej bude vykonávať v zariadení.

8. Vo veci sa dňa 30.10.2023 konalo súdne pojednávanie, na ktoré sa nedostavila matka maloletej, ktorá si neprevzala súdnu zásielku. Navrhovateľ na pojednávaní uviedol, že matka maloletej sa na adrese svojho trvalého pobytu dlhodobo nezdržiava, preto súd rozhodol, že matka maloletej bude na súdne pojednávanie volaná z úradnej tabule a web stránky súdu.

9. Na pojednávaní konanom dňa 20.11.2023 sa opakovane nedostavila matka maloletej, súd rozhodol, že bude pojednávať a rozhodovať v jej neprítomnosti. Navrhovateľ na pojednávaní uviedol, že návrh podávali na Mestský súd Bratislava II dňa 01.08.2023 kvôli výchovným problémom s Vaneskou a aj Reedukačné centrum Trstín súhlasilo s prijatím maloletej na výchovné opatrenie na dobu pol roka. Maloletá je stále v starostlivosti psychiatra. Navrhovateľ žiadal, aby bolo maloletej uložené výchovné opatrenie na dobu 6 mesiacov. Maloletá sa sebapoškodzuje a nemá rešpekt k autoritám. Pracovníčka CDR Pezinok na pojednávaní uviedla, že A. má znížený intelekt. Študuje v špeciálnej ZŠ v Modre. Má problémy s vykonávaním osobnej hygieny. Pridržiujú sa k tomu aj sebapoškodzovacie sklony. Majú informáciu o tom, že v Reedukačnom centre funguje dobre. Napríklad v čase menštruácia sa chce cítiť špinavá. Vychovávateľky ju k tomu vedú ale ona nie vždy je usmierniteľná. Ona dlhodobo chodí k H. G. a má nastavenú medikamentóznú liečbu. Kolízny opatrovník maloletej uviedol, že odporúčajú vyhovieť návrhu.

10. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky

na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

11. Podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

12. Podľa § 37 ods. 3 písm. b) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

13. Podľa § 38 ods. 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2.

14. Podľa § 37 ods. 7 a ods. 8 Zákona o rodine súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením. Súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

15. Podľa § 368 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) osoba oprávnená podať odvolanie sa môže odvolania vzdať. Vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia.

16. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že umiestnenie maloletej reedukačnom zariadení Trstín, v ktorom sa maloletá nachádza od 28.08.2023, plní svoj účel a vedie k náprave maloletej. Tento záver potvrdili kolízny opatrovník aj samotné centrum vo svojich správach. Súd dospel k záveru, že je potrebné nariadiť výchovné opatrenie, podľa ktorého sa maloletá dočasne odníme z osobnej starostlivosti matky a nariadiť maloletej pobyt v reedukačnom centre na obdobie 6 mesiacov, aby si maloletá osvojila návyky správania z centra a aj naďalej pokračovala v medikamentóznej liečbe. Súd preto, sledujúc záujem maloletej, rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine uložené výchovné opatrenie limitoval časovo na obdobie 6 mesiacov.

17. Po vyhlásení rozhodnutia, jeho odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku sa všetci prítomní účastníci vzdali odvolania.

18. Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Súd rozhodol o trovách konania podľa citovaného § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie zo strany matky do 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Pezinok. (§ 357 Civilného sporového poriadku, a § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie podané ostatnými účastníkmi konania by bolo právne neúčinné, nakoľko sa tohto práva výslovne vzdali v súlade s § 368 Civilného sporového poriadku.

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. (§ 127 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania. (§ 127 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 Civilného sporového poriadku).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 Civilného sporového poriadku).

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku).